

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 995/2021
27.05.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у ванпарничном предмету предлагача ЗЗ „Јасеново“ из Јасенова у стечају, чији је пуномоћник Владимир Добрић адвокат из ..., против противника предлагача „Есоаgгi Serbia“ д.о.о. из Беле Цркве, чији је пуномоћник Бранислав Бјелица адвокат из ..., ради враћања задружне имовине, одлучујући о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Панчеву Гж 658/20 од 15.12.2020. године, у седници већа одржаној 27.05.2021. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ решење Вишег суда у Панчеву Гж 658/20 од 15.12.2020. године у првом и трећем ставу изреке и решење Основног суда у Вршцу, Судска јединица у Белој Цркви Р1 30/19 од 21.11.2019. године у првом и трећем ставу изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Решењем Основног суда у Вршцу, Судска јединица у Белој Цркви Р1 30/19 од 21.11.2019. године, у првом ставу изреке, усвојен је приговор апсолутне ненадлежности тог суда истакнут од стране противника предлагача и укинуте су све спроведене радње у овом поступку. У другом ставу изреке одбачени су као пресуђена ствар захтеви предлагача за враћање задружне имовине од 18.08.2011. године и 20.10.2017. године. У трећем ставу изреке обавезан је предлагач да противнику предлагача накнади трошкове поступка у износу од 699.000,00 динара.

Решењем Вишег суда у Панчеву Гж 658/20 од 15.12.2020. године, у првом ставу изреке одбијена је као неоснована жалба предлагача и потврђено првостепено решење у првом и трећем ставу изреке. У другом ставу изреке, укинуто је првостепено решење у другом ставу изреке. У трећем ставу изреке, одбијени су захтеви предлагача и противника предлагача за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажног другостепеног решења предлагач је благовремено изјавио ревизију због битних повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијано решење у смислу члана 408. и 420. став 6. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

Према стању у списима, предлагач је Секретаријату за општу управу, друштвену делатност и заједничке послове Општине Бела Црква дана 16.02.1991. године поднео захтев за повраћај задружне имовине, против ПИК „Јужни Банат“ из Беле Цркве (корисник имовине је био ДП „Економија“). Захтев је предлагач поднео на основу Закона о начину и условима враћања имовине стечене радом и пословањем задруга и задругара после 1. јула 1953. године („Службени гласник СРС“ бр. 46/90). Чланом 6. наведеног закона прописана је надлежност општинског суда да у ванпарничном поступку одлучи о том захтеву. Секретаријат за општу управу, друштвену делатност и заједничке послове Општине Бела Црква је у току 1991. године доставио Општинском суду у Белој Цркви захтев предлагача од 16.02.1991. године. У судском – ванпарничном поступку, предлагача је заступао пуномоћник Душан Стојанов адвокат из Решењем Општинског суда у Белој Цркви Р 21/94 од 17.05.1994. године усвојен је предлог предлагача и обавезан противник предлагача ДП „Економија“ из Беле Цркве, да врати непокретности наведене у том решењу. Првостепено решење је укинато по жалби противника предлагача и предмет је враћен првостепеном суду на поновни поступак. Општински суд у Белој Цркви је решењем Р 3/99 од 16.04.1999. године обуставио ванпарнични поступак у овом предмету због стварне ненадлежности суда и упутио предлагача да поступак за повраћај земљишта покрене пред надлежним општинским органом управе у року од 60 дана од правноснажности решења. Решење Општинског суда у Белој Цркви Р 3/99 од 16.04.1999. године је достављено предлагачу и противнику предлагача. Иако је предлагач имао пуномоћника Душана Стојанова адвоката из ..., ово решење је достављено предлагачу лично. Потом је овај предмет архивиран по наредби од 26.05.1999. године.

Поднеском од 12.04.2006. године предлагач је захтевао да се закаже рочиште у предмету враћања земљишта од стране првостепеног суда, али је председник суда дописом обавестио предлагача да је решење Р 3/99 од 16.04.1999. године достављено предлагачу 29.04.1999. године, да је постало правноснажно 25.05.1999. године и да је зато предмет и архивиран.

Дана 09.11.2006. године предлагач је поднео предлог за одређивање привремене мере првостепеном суду и решењем тог суда Р 3/99 од 05.07.2007. године усвојен је предлог за одређивање привремене мере али је то решење укинато, па је решењем Општинског суда у Белој Цркви Р 5/07 од 15.10.2007. године одбијен предлог за одређивање привремене мере. Иначе, поводом предлога за одређивање привремене мере заказивана су рочишта и на рочишту одржаном 25.12.2006. године пуномоћник предлагача је изјавио да остаје код предлога за одређивање привремене мере и да предлаже да се поступак настави ради враћања имовине.

Решењем Општинског суда у Белој Цркви Р 5/07 од 11.04.2008. године одлучено је о приговорима недостатка активне и пасивне легитимације у овој правној ствари. Ово решење је укинато. Потом је поступак прекинут због отварања стечајног поступка над предлагачем и по поднеску предлагача од 18.08.2011. године настављен решењем од 04.11.2011. године. У овом поступку је као предлагач означен ЗЗ „Јасеново“ из Јасенова у стечају, док је претходно као противник предлагач означен „Есоagri Serbia“ д.о.о. из Беле Цркве. Решењем Општинског суда у Белој Цркви од 09.12.2011. године

тај суд се огласио стварно ненадлежним за поступање у овом предмету, налазећи да је надлежан привредни суд, али је решење укинато. Потом је обављено вештачење ради одлучивања о захтеву предлагача за враћање земљишта односно ради утврђивања вредности парцела чији се повраћај тражи. Дана 19.10.2017. године (поднеском који је приспео у суд 20.10.2017. године) предлагач се у захтеву за враћање земљишта изјаснио да тражи новчану накнаду у висини противвредности земљишта.

У списима предмета постоји извештај Општинске управе Бела Црква од 28.12.2017. године о томе да се не води управни поступак за повраћај задружне имовине по захтеву предлагача, а на основу Закона о начину и условима враћања имовине стечене радом и пословањем задруга и задругара после 01.07.1953. године, односно Закона о задругама.

Противник предлагача је у поднеску од 12.02.2018. године предложио суду доношење решења којим се одбацује као недозвољен захтев за враћање задружне имовине од 20.10.2017. године (предат 19.10.2017. године) те да се обустави поступак поводом предлога за одређивање привремене мере и укину све спроведене радње предузете поводом предлога за одређивање привремене мере правног претходника предлагача од 09.11.2006. године. Затим је противник предлагача дана 12.12.2018. године истакао и приговор апсолутне ненадлежности тог суда за поступање у овој ствари.

Код таквог стања ствари, првостепени суд је усвојио приговор апсолутне ненадлежности, укинуо све спроведене радње по предлогу предлагача за враћање задружне имовине и одбацио захтеве предлагача за враћање задружне имовине од 18.08.2011. године и 20.10.2017. године, као пресуђену ствар. Другостепени суд је потврдио првостепено решење у односу на одлуку о приговору апсолутне ненадлежности, а укинуо га у односу на одлуку о одбачају захтева предлагача за враћање задружне имовине од 18.08.2011. године и 20.10.2017. године, као пресуђене ствари.

По налажењу Врховног касационог суда погрешан је закључак нижестепених судова о правноснажности решења о обустави ванпарничног поступка. Није било могуће сматрати да је постало правноснажно решење Р 3/99 од 16.04.1999. године о обустави ванпарничног поступка у овом предмету због стварне ненадлежности суда уз упућивање предлагача да поступак за повраћај земљишта покрене пред надлежним општинским органом управе, те да је након тога предлагач подносио неке нове предлоге за враћање земљишта. Наиме, предлагач је имао пуномоћника Душана Стојанова адвоката из ..., а решење је достављено предлагачу лично. Стога у конкретном случају уопште није имало места закључку да је предлагач поднео нов предлог за враћање задружне имовине у децембру 2006. године (а ни касније) у време када је важио Закон о задругама („Службени лист СРЈ“ бр. 41/96 и 12/98 и „Службени гласник РС“ бр. 101/05 и 34/06), који је у члану 96. прописивао да задруга подноси захтев за враћање имовине правном лицу коме је имовина пренета без накнаде, односно његовом правном следбенику, а у случају да се у року од 60 дана од дана подношења захтева не постигне споразум о враћању имовине подносилац захтева може у року од две године од дана ступања на снагу овог закона, односно од дана

формирања новоосноване задруге покренути управни поступак пред надлежним општинским органом.

Одредбом члана 107. став 1. Закона о задругама објављеног у „Службеном гласнику РС“ број 112/15 од 30.12.2015. године који је ступио на снагу 07.01.2016. године прописано је да поступци за враћање имовине задруге, који су започети у складу са Законом о задругама („Службени лист СФРЈ“ бр. 3/90 и „Службени лист СРЈ“ број 24/94), Законом о задругама („Службени лист СРЈ“ број 41/96 и 12/98 и „Службени гласник број 101/05 и број 34/06) и Законом о начину и условима враћања имовине стечене радом и пословањем задруга и задругара после 01.07.1953. године („Службени гласник СРС“ бр. 46/90), по захтеву задруге, до дана ступања на снагу овог закона, а који нису правноснажно окончани, окончаће се по одредбама наведених закона.

Дакле, решење донето 16.04.1999. године није могло да постане правноснажно јер достава није уредно извршена пуномоћнику предлагача, већ је достављено непосредно предлагачу. Стога се у конкретном случају има применити Закон о начину и условима враћања имовине стечене радом и пословањем задруга и задругара после 01.07.1953. године, који предвиђа надлежност ванпарничног суда, пошто је поступак покренут предлогом од 16.02.1991. године који је достављен суду 17.06.1991. године.

Имајући у виду наведено, Врхони касациони суд налази да је нижестепена решења којима је усвојен приговор апсолутне ненадлежности суда и укинуте све спроведене радње у поступку, односно одбијена жалба на такву одлуку, требало укинути и вратити на поновни поступак, а ради поступања по примедбама из овог решења и доношења одлуке засноване на закону.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић